

Dvanáct rozprav z environmentální etiky IV.

➤ Environmentální teocentrismus

- ✓ Erazim Kohák jej nazývá „Etika bázně Boží“
- ✓ je spojením dvou složek – teocentrické a environmentální, přičemž základní důraz je téměř vždy vkládán na složku první
- ✓ je starší než biocentrismus a ačkoliv je od něj biocentrismus odvozen, významně se od něj liší
- ✓ biocentrismus – hodnota života jako taková (vše živé si je rovno)
- ✓ environmentální teocentrismus – hodnota života spočívá na něčem jiném než je život sám (zde je vidět paradoxní tendence čistého biocentrismu, který toto odmítá, ale většinou se ke stejné pozici dopravuje sám)
- ✓ teocentrismus dnes ve společnosti téměř neexistuje, a le po dlouhou dobu měl v evropské kultuře dominantní postavení

Dvanáct rozprav z environmentální etiky IV.

➤ Environmentální teocentrismus – základní znaky

TEOCENTRISMUS – úvod

- ✓ teocentrismus stojí na prožitku čehosi přesahujícího člověka (tento prožitek je důležitější než samotná znalost původu prožitku) je to pocit Boží přítomnosti, Smyslu života – a tento pocit, vám nenahradí důkaz Boží existence
- ✓ přestože teocentrismus stojí na popření Smyslu tohoto světa, využívá často tento svět k popisu toho vyššího! Proto se u vekých mystiků dozvídáme o Lásce boží jako předobrazu lásky naší (téma duchovní Lásky), a proto také mnoho náboženských mystiků – teocentristů směřovalo k Přírodě, která nám dává často pocit tolik potřebný v teocentrismu obecně
- ✓ paradox „pozemského vyznání“ teocentrismu: potřeba ukázat nedostatečnost tohoto světa a velikost světa onoho na ukázkách tohoto světa

Environmentální teocentrismus – základní znaky

- ✓ člověk, ale také nic jiného z tohoto světa (ani Příroda, ani příroda, ani ekosystém) není v Centru

Dvanáct rozprav z environmentální etiky IV.

➤ Environmentální teocentrismus – základní znaky – pokračování

- ✓ Centrum existuje! – Je to Bůh.
- ✓ Příroda kolem je s Bohem spojená a Bůh se v ní ukazuje – příroda je hora, po které kráčíme k Bohu.
- ✓ Proto nemůžeme být Nad přírodou, i když často jsme nad ní – příroda i my jsme na cestě za Bohem – to, že jsme napřed vůbec neznamena, že jsme víc, jsme jen dál na cestě
- ✓ Příroda však sama o sobě také hodnotu nemá!
- ✓ Její mimořádná hodnota však spočívá ve faktu, že umožňuje Bohu ukazovat nám svou velikost řečí, která je cennější než všechno intelektuální bohatství co máme.

➤ Kapitoly z dějin environmentálního teocentrismu

- ✓ sv. František z Assisi (1181-1226) /zdroje: Celano: Vita prima, Vita secunda, Bonaventura – Legenda maior, u nás: Tiší buřiči boží, sv. František z Assisi/
- ✓ vliv: trubaduři, Petr z Vaux, otec – zbohatlík a městský člověk, velmi bouřlivé mládí
- ✓ proměna (náznaky, proměna, první skupina)

Dvanáct rozprav z environmentální etiky IV.

➤ sv. Fantišek z Assisi – pokračování

- ✓ v mnohém moderní (vztah k radosti, pozitivní vztah k tělu, uznání hodnoty přírody jako bratra, práce jako nástroj boje se zlem) v mnohém středověký (kreativnost, názornost, vztah k hříchu)
- ✓ Názory (pozor na nedostatek přímých zdrojů)
- ✓ Základem je hledání radosti Bůh x tento svět – radost je v chudobě a tom, k čemu nás přivádí: bratrství! Bratrství s naším tělem, bratrství s přírodou, s ostatními.
- ✓ 800 let zpátky – bratrství se vším existujícím tady, pod jediným Otcem tam.
- ✓ Tolerance. (Podle mého vyplývající z konceptu bratrství.)

➤ John Ruskin

- ✓ John Ruskin 1819-1900 /zdroje: Duchovní tvůrčí síla, Sésam a lilie, Výklady o umění, Tomu poslednímu/
- ✓ vliv: gotické křesťanství, nová interpretace Nového zákona, socialistické myšlenky

Dvanáct rozprav z environmentální etiky IV.

➤ John Ruskin – pokračování

- ✓ Bůh je život sám, který se prostřednictvím duchovní tvůrčí síly zmocňuje světa na úkor ducha smrti.
- ✓ Nejsou věci živé a mrtvé, jsou jen věci více živé a méně živé. Duch smrti je bytostí s životem rovným právě nule. Kdo mu naslouchá, stává se jím a klesá v hierarchii jsoucna až na tu nejnižší příčku.
- ✓ Na počátku Bůh do světa ovládaného duchem smrti vpouští duchovní tvůrčí sílu, která se zmocňuje i nejtěžkopádnější látky a postupně ovládá a zušlechťuje stále větší počet stále „živějších“ částí vesmíru. Tím přivádí duchovní tvůrčí síla božský plán k dokonalosti.
- ✓ Z této mystické koncepce odvozuje Ruskin velmi praktické závěry:
 - ✓ Člověk nestojí v hierarchii jsoucna nejvýše, dokonce ani po Bohu nejvýše.
 - ✓ Příroda stojí v hierarchii jsoucna velmi vysoko, je chrámem Božím. Lidské výtvořiny stojí mnohem níže a mnoho z nich, například průmysl a peníze, jsou odděleny od ducha smrti jen velmi tence.
 - ✓ Ničení přírody je přitakáním smrti – něco velmi negativního.

Dvanáct rozprav z environmentální etiky IV.

➤ **Phierre Theilhard de Chardin**

➤ (1881-1955) zdroje: (Chuť žít, Místo člověka v přírodě)